

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

д.б.н., проф. Володимир ІВАНІЦЯ

05 червня 2026 р.

В И Т Я Г

з протоколу № 1 міжкафедрального наукового семінару
кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
геолого-географічного факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
від 05 червня 2026 р.

ПРИСУТНІ:

7 осіб із 7 наукових та науково-педагогічних працівників кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру:

Буяновський А.О. - кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Крассха Є.Н. – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Тригуб В.І. - кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Адобовська М.В. - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Корнус А.О. - кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Алексеєнко А.П. - викладач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру; Алексеєнко А.В. – викладач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру, Аргірова Г.М. - фахівець 1 категорії; Марченко Л.А. – провідний фахівець; Чернявська М.В. – фахівець.

На науковому семінарі присутні аспіранти: Лебедєв Д.Г., Сидорук К.В.

На науковий семінар запрошені: Яворська В. В. – доктор географічних наук, професор, декан геолого-географічного факультету, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму; Сич В. А. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри економічної та соціальної

географії і туризму; Шашеро А. М. – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму; Коломієць К.В. - кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму; Приходько З. В. – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму;

З присутніх – 3 доктори наук та 7 докторів філософії/кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на науковому семінарі – доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму Яворська В.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Сичука Олексія Сергійовича на тему: «Географічні аспекти при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області)», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 106 «Географія» в галузі знань 10 «Природничі науки».

Тему дисертації затверджено «27» жовтня 2022 р. на засіданні Вченої ради геолого-географічного факультету (протокол №3), «15» листопада 2022 р. на засіданні Вченої ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (протокол №4).

Робота виконана на кафедрі географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Науковий керівник: кандидат географічних наук, доцент Буяновський А.О.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь здобувача.

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії за спеціальністю 106 «Географія» в галузі знань 10 «Природничі науки» Сичука Олексія Сергійовича на тему: «Географічні аспекти при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області)». Здобувач обґрунтував актуальність обраної теми, представив об'єкт та предмет дослідження, окреслив мету, завдання, методологію та методику дослідження, презентував основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист і визначають науково-практичне значення роботи.

2. Запитання до здобувача.

По доповіді було задано 10 запитань, на які здобувач надав правильні та ґрунтовні відповіді. Питання задавали:

д.г.н., професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму Яворська В.В.;

к. г. н., доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Тригуб В.І.;

к. г. н., доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Шашеро А.М.,

к.п.н., доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Адобовська М.В.;

к.г.н., доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Коломієць К.В., к. г. н.,

доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Приходько З.В.,

д. г. н., професор, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму Сич В. А.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Сичука Олексія Сергійовича виступили рецензенти: кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Коломієць Катерина Василівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Шашеро Антоніна Миколаївна. Рецензенти зазначили актуальність і високий науковий рівень представленої роботи, її логічну структуру, високу практичну значущість, відзначили відповідність роботи спеціальності 106 «Географія», п. 10, п. 11 Порядку присудження наукового ступеня «доктор філософії».

У виступах рецензентів до дисертаційної роботи були висловлені зауваження дискусійного та рекомендаційного характеру.

В обговоренні взяли участь присутні на науковому семінарі.

К. г. н., доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Коломієць К.В. відзначила системність підходу автора до аналізу просторового планування, що є методологічно коректним і відповідає сучасному рівню наукового пошуку; зазначила, що виявлені тенденції у розробці комплексних планів територіальних громад є важливими для подальшого сталого розвитку та відновлення територій громад регіону, і дисертація є повноцінною науковою основою для відповідних управлінських дій. Загальна характеристика дисертації – позитивна.

К.г.н., доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Шашеро А.М. наголосила на системності аналізу і водночас методичній структурованості роботи, її логічності та репрезентативності результатів; відзначила, що дисертація демонструє розуміння зв'язків між географічним середовищем і господарським комплексом регіонального і локального рівнів, являє собою той нове методологічне підґрунтя сталого розвитку територій; відзначила повне володіння матеріалами роботи здобувача щодо практичного їх використання, що є ознакою наукової зрілості. Оцінка роботи та її захисту – позитивна.

Д. г. н., професор, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму Сич В. А. відзначив значимість роботи для теоретичного та практичного розвитку географічної науки, зазначив глибоку фахову підготовку здобувача за проблематикою дослідження. Загальна оцінка дисертації – позитивна.

Д.б. н., професор географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Красеха Є.Н. відмітив теоретичну зрілість і методичну оригінальність дисертаційної роботи, наголосив, що запропоновані цікаві напрями екологічної напвлєності при простровому плануванні територій регіонального рівня, зазначив, що дисертація відповідає всім вимогам і є самостійним, вагомим внеском у географічну науку. Загальна характеристика дисертації – позитивна.

К. г. н., доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Тригуб В.І. відмітила добре розуміння міждисциплінарного дослідження, візначила позитивні якості здобувача стосовно розкриття сутності геопланування і відображення екологічних і земель-кадастрових проблем при розробці комплексних планів громад регіону, оцінка роботи – позитивна.

К.п.н., доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Адобовська М.В. загалом високо оцінила проведене дослідження, зазначила на необхідності впровадження результатів роботи в практику планування сільських громад територій задля збереження їх екологічної сталості. Загальна оцінка дисертації – позитивна.

З характеристикою здобувача виступив науковий керівник – кандидат географічних наук, доцент Буяновський А.О., який відзначив, що здобувач проявив себе вдумливим, відповідальним і цілеспрямованим науковцем із розвиненим критичним мисленням і здатністю до самостійної постановки та вирішення дослідницьких завдань, оригінального концептуального мислення і критичного осмислення результатів.

ВИСНОВОК

**міжкафедрального наукового семінару про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації на тему:**

**«ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ПРИ РОЗРОБЦІ КОМПЛЕКСНИХ
ПЛАНІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»**

здобувача ступеня доктора філософії

Сичука Олексія Сергійовича

за спеціальністю 106 «Географія»

**1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними
програмами, науковими напрямами університету та кафедри**

Просторовий розвиток територій був та залишається актуальним напрямком наукових досліджень, адже саме від нього залежатимуть напрямки їх розвитку та майбутні зміни у діяльності. З особливою відповідальністю та змістовною підготовкою в Україні впроваджувалася реформа адміністративно-територіального устрою. Адже перед її розробниками стояло завдання не просто внести якісні зміни у адміністративному устрої та впровадження децентралізації влади, але й кардинально змінити усталений територіальний уклад радянського минулого.

Уже на першому етапі впровадження реформи адміністративного устрою стає зрозумілим, що просторове планування в сучасних умовах потребує комплексного міждисциплінарного підходу до розробки планів просторового розвитку. І що важливо нам, як географам, це те що географічна складова виходить на передній план. Географічні передумови перестають бути просто пунктом у описі території, вони стають активним інструментом. Надто, в умовах воєнного стану їх роль стає не лише визначником у розвитку, але й обмежувальним безпековим фактором при розробці стійких та реальних просторових планів. Усе це разом із глобальними викликами людства чітко окреслює географічне підґрунтя розробки просторового планування та й регіонального розвитку загалом.

Одеський регіон із своїми особливостями географічного положення, можливостей використання природно-ресурсного потенціалу, транспортно-логістичними перевагами, демографічним та соціально-економічним потенціалом є показовим для прикладу строкатості у використанні векторів просторового розвитку територій громад та укрупнених районів. Надто він є цікавим для дослідження з точки зору його участі в програмах відбудови та переформатування господарського комплексу України в умовах військового стану. Все це й зумовило актуальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дисертаційне дослідження виконувалося в рамках науково-дослідної тематики кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету імені І.І. Мечникова «Стале землекористування в південному регіоні України: сучасні проблеми та шляхи вирішення» (2023-2027 рр.; №330) та науково-дослідної держбюджетної теми кафедри «Встановити масштабність і наслідки деградації чорноземів України в умовах сучасної зміни клімату та сільськогосподарського використання» (2020-2022 рр., №603).

УДК 911.37:332.3:338.244.47]:502.1(477.74)(043.5)

Тематичні рубрики НТІ: 39 Географія. 39.21 Економічна і соціальна географія. 05.11.41 Населення і природні ресурси. 05.41 Розселення населення. Географічна демографія. 06.75.13 Прогнозування та стратегічне планування розвитку країни. 05.11.55 Населення і урбанізація. 06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка.

2. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Виконана робота є самостійною науковою працею, де автор використав наукові ідеї та підходи, для вирішення наукової задачі – здійснити теоретичне обґрунтування та запропонувати комплексне вирішення науково-практичного завдання, спрямованого на виявлення географічних аспектів при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області). Використані наукові положення та матеріали інших авторів у дисертації та у публікаціях мають відповідні посилання. А із наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використані лише матеріали, які належать доробку автора.

Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать автору та є його науковим доробком.

3. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Одержані результати є науково обґрунтованими і достовірними. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації, забезпечено використанням адекватних методів дослідження, презентабельністю та сучасністю інформаційно-статистичної бази дослідження, використанням ідей авторитетних вчених для вирішення завдань і досягнення поставленої мети.

Інформаційною основою дисертаційного дослідження слугували: закони України та постанови ВРУ і КМУ, наукові праці в напрямку регіонального розвитку та просторового планування, матеріали Державної служби

статистики України, матеріали обласних військових адміністрацій, Стратегії розвитку регіонів України, офіційні матеріали Міністерства розвитку громад та територій, геопросторові та картографічні дані веб-сервісів із відкритим кодом OpenStreetMap, Google Maps та QGIS. Основною проблемою під час написання дисертаційного дослідження було обмеження у висвітленні первинної статистичної інформації, широкий спектр різнохарактерних даних та неузгодженість щодо їх подання, обмеження висвітлення даних щодо розвитку громад. Однак поєднання різноманітних методів дослідження із картографічним підходом забезпечило виконання поставлених завдань та досягнення мети дослідження.

Результати дослідження запропоновано використовувати органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні та реалізації регіональної політики в сфері просторового планування.

4. Наукова новизна одержаних результатів

вперше:

- 1) запропоновано поняття «географічного капіталу» як комплексу чинників розвитку території з врахуванням гео економічного та геостратегічного положення, перспектив використання природно-ресурсного потенціалу;
- 2) проаналізовано стратегії регіонального розвитку областей України щодо врахування в них основних суспільно-географічних аспектів в контексті сучасних умов та згруповано їх за основними тенденціями розвитку на короткострокову перспективу;
- 3) здійснено комплексний аналіз економічного розвитку адміністративних районів Одеської області на основі ключових соціально-економічних показників та виділено чотири типи районів за рівнем та характером їх економічного розвитку;
- 4) досліджено особливості розвитку регіону в умовах військового стану на визначено основні вектори розвитку та відновлення для адміністративних районів та громад залежно від їх суспільно-географічних особливостей;
- 5) вивчено суспільно-географічні передумови просторового планування територій громад Одеського регіону та вказано на територіальні відмінності;
- 6) запропоновано рекомендації щодо врахування географічних аспектів розвитку Південнівської ТГ при розробці комплексного плану розвитку території;
- 7) визначено основні проблеми здійснення управління просторовим плануванням територіальних громад в Одеському регіоні шляхом PESTLE аналізу процесу;

удосконалено:

- 1) науково-поняттєвий апарат вивчення особливостей просторового планування території регіонів та громад;
- 2) методику суспільно-географічного вивчення особливостей просторового планування територій громад;

отримало подальший розвиток:

- 1) суспільно-географічні підходи до вивчення комплексних планів територій громад;
- 2) впровадження методів суспільно-географічного дослідження для просторового планування;
- 3) підходи до виокремлення географічних аспектів при розробках комплексних планів громад.

5. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Теоретичне значення одержаних результатів, передбачає що використана методика вивчення географічних аспектів при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області) може бути використана при аналогічних дослідженнях на рівні регіонів. А висновки та пропозиції зроблені у роботі, стануть поштовхом до подальших досліджень.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні ідеї та положення можуть використані про розробці Стратегії розвитку Одеської області та Програми соціально-економічного розвитку регіону, а запропоновані рекомендації щодо врахування географічних особливостей території Південнівської МТГ враховані при роботі над розробкою комплексного плану громади. Результати та матеріали дослідження використовувалися в наукових звітах кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Теоретичні положення і результати також використовуються у процесі викладання дисциплін при підготовці здобувачів освіти геолого-географічного факультету, що засвідчують відповідні документи.

6. Оцінка структури та обсягу дисертації, її мови та стилю

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення, а також оформленням відповідає вимогам МОН України та освітньо-наукової програми.

7. Результати перевірки роботи на академічний плагіат

Дисертаційна робота була перевірена автоматизованим сервісом пошуку плагіату Strikeplagiarism. Результати перевірки зафіксовано у Довідці сектору моніторингу Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова від «27» травня 2026 р. Оригінальність – 93,78%.

Відповідно до висновку Комісії з етики та академічної доброчесності геолого-географічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова, виявлені подібності й текстові збіги стосуються загальновідомих фактів, подій та явищ. Окремі фрази, твердження та терміни є сталими у навчальній і науковій літературі з теми цього академічного твору. Виявлені текстові збіги не стосуються наукової новизни роботи та не впливають на отримані автором висновки. Оформлення цитувань і наукового апарату є коректним. Таким чином, виявлені текстові збіги не є плагіатом та не тягнуть за собою порушення автором принципів академічної доброчесності. Дисертаційна робота є самостійним дослідженням і може бути рекомендована до захисту.

Інші факти, встановлені у процесі перевірки: відсутні.

Висновок: За результатами перевірки дисертація Сичука Олексія Сергійовича визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів академічного плагіату.

8. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Наукові праці у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Сичук О. С., Буяновський А. О. Географічні передумови просторового планування територій громад в умовах реформ та воєнного стану в Україні (на прикладі Одеської області). *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія*. 2025. Вип. 854. С. 170–179. DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2025.854.170-179> (Внесок Сичука О. С. – проаналізовано географічні передумови просторового планування територій громад в Україні (на прикладі Одеського регіону), доведено важливість географічних характеристик території для просторового розвитку, запропоновано поняття «географічний капітал» як узагальнюючого показника розвитку території з врахуванням геоекономічного та геостратегічного положення, перспектив використання природно-ресурсного потенціалу, тощо);

2. Сичук О. С., Буяновський А. О. Територіальне планування і геопланування в стратегіях регіонального та місцевого розвитку: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки*. 2025. Т. 30, вип. 2(47). С. 292–304. DOI: [https://doi.org/10.18524/2303-9914.2025.2\(47\).344812](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2025.2(47).344812) (Внесок Сичука О. С. - проведено аналіз територіального планування і геопланування в Україні, зокрема в умовах воєнного стану, обґрунтовано теоретико-методологічну основу і прикладні аспекти застосування планувальних рішень при розробці

стратегічних документів регіонального та місцевого розвитку з врахуванням географічних особливостей, надано рекомендації щодо врахування при геоплануванні комплексних природних і соціально-економічних географічних характеристик в умовах воєнного стану та поствоєнного відновлення країни та окремих її регіонів)

3. Сичук О. С. Розселененські параметри територіальних громад для цілей просторового планування (на прикладі Одеської області). *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія*. 2026. Вип. 857. С. 144–153. DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2026.857.147-155>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Буяновський А., Малюта Ю., Сичук О. Стале землекористування в стратегіях розвитку та просторового планування територіальних громад в Україні. *Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 13–14 черв. 2024 р.) / ОДАУ, ф-т геодезії, землеустрою та агроінженерії. Одеса, 2024. С. 90–92. (Внесок Сичука О. С. - викладено значення сталого землекористування при здійсненні територіального планування громад в Україні, визначено можливості наповнення даних земельного кадастру при розробці просторових планів)

5. Буяновський А. О., Куспляк І. С., Сичук О. С. Проблеми просторового планування та кадастру земель в регіональному розвитку Одещини. *Географічна наука: виклики, проблеми та інновації* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті та 85-річчю з Дня народж. проф. О. Г. Топчієва (Одеса, 22 лип. 2024 р.) / відп. ред.: В. Сич, К. Коломієць. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2024. С. 25–29 (Внесок Сичука О. С. - встановлено особливості та визначено перелік основних проблем територіального планування та обліку земель в розвитку Одеського регіону)

6. Сичук О. С., Буяновський А. О., Цушко В. А. Стан та перспективи розробки комплексних планів розвитку територій громад в Україні. *Ґрунти в сучасному світі* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова (Одеса, 23–24 груд. 2022 р.) / відп. ред.: А. Буяновський, В. Тригуб. Одеса : Фенікс, 2022. С. 87–90.. (Внесок Сичука О. С. - висвітлено сучасні проблеми планування територій та розробки комплексних планів громад в Україні та Одеському регіоні, визначена географічна обумовленість в виборі планувальної основи)

7. Сичук О. С. Просторова організація землекористування при розробці комплексних планів розвитку територіальних громад. *Ґрунтово-земельні ресурси України* : мат-ли III всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (м. Одеса,

21–22 листопада 2025 року) / відп. ред.: А. Буяновський, В. Тригуб. Одеса : ОНУ, 2025. С. 32–35.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

8. Sychuk O., Buianovskyi A. Spatial planning of community territories in the context of reforms and martial law in Ukraine (using the example of the Odesa region). *Journal of Education, Health and Sport*. 2026. Vol. 89. Art. 71392. DOI: <https://doi.org/10.12775/JEHS.2026.89.71392> (Внесок Сичука О. С. - проведено ретроспективний аналіз просторового планування в Україні, викладено особливості планування в умовах децентралізації та воєнного стану (на прикладі Одещини), обґрунтовано необхідність врахування географічних характеристик при розробці стратегічних документів місцевого і регіонального рівнів).

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сичука Олексія Сергійовича на тему: «Географічні аспекти при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області)».

2. Констатувати, що дисертація Сичука Олексія Сергійовича за своїм науковим рівнем, новизною отриманих результатів, теоретичним та практичним значенням, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

3. Наукові результати дисертації відображені у трьох статтях в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (категорії Б), що відповідає нормативним вимогам до отримання ступеня доктора філософії.

4. Рекомендувати дисертацію Сичука Олексія Сергійовича на тему: «Географічні аспекти при розробці комплексних планів розвитку територій громад (на прикладі Одеської області)», з галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 106 «Географія», для подання до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування щодо затвердження Висновку та рекомендації до захисту дисертації:

Проти
Утримались

- (немає)
- (немає)

Головуючий на міжкафедральному
науковому семінарі
доктор географічних наук,
професор кафедри економічної
та соціальної географії і туризму
ОНУ ім. І. І. Мечникова

Вікторія ЯВОРСЬКА

Секретар кафедри
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри географії України,
грунтознавства і земельного кадастру
ОНУ ім. І. І. Мечникова

Марія АДОБОВСЬКА

"05" червня 2026 р.

Особистий підпис

В. Яворської

М. Адобовської

ЗАСВІДЧУЮ

ІНСПЕКТОР ВІДДІЛУ КАДРІВ

В. Овчаренко